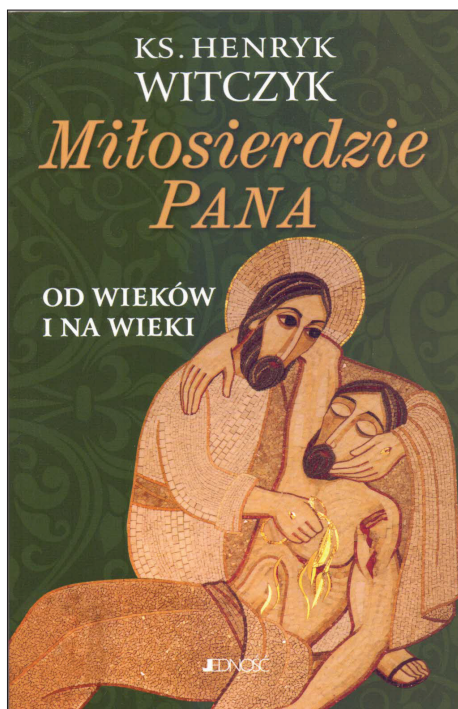


ks. Henryk Witczyk

Miłosierdzie Pana od wieków i na wieki

Kielce 2015, ss. 224

Wydawnictwo JEDNOŚĆ



W bulli *Misericordiae vultus*, zapowiadającej w Kościele powszechnym „Rok Miłosierdzia”, papież Franciszek podkreślił, iż: „miłosierdzie w Piśmie Świętym jest słowem-kluczem do wskazania działania Boga wobec nas. On nie ogranicza się do potwierdzenia swojej miłości, ale czyni ją widoczną i namacalną. Miłość nie może być przecież abstrakcyjnym słowem. Z samej swej natury jest ona konkretnym życiem: to intencje, zachowania, postawy, które przyjmuje się w codzienności. Miłosierdzie Boga jest Jego odpowiedzialnością za nas. On czuje się odpowiedzialnym, to znaczy: pragnie naszego dobra i chce nas widzieć szczęśliwymi, napełnionymi radością i pokojem. Na tejsze właśnie długości fali powinna zostać dostrojona i zorientowana miłość miłosierna chrześcijan. Tak, jak kocha Ojciec, tak też

powinni kochać i synowie. Jak On jest miłosierny, tak też i my jesteśmy wezwani, by być miłosiernymi: jedni wobec drugich” (MV 9). Aby owocnie przeżywać święty czas Jubileuszu Miłosierdzia, rodzi się konieczność

poznania, rozważania i doświadczenia – dzięki łasce kontemplacji – tajemnicy miłosierdzia, którym, jak odślawiają karty Biblii, Bóg od wieków i na wieki kieruje w dziejach zbawienia. W ten nurt wpisuje się, obok istniejących już w Polsce publikacji poświęconych zagadnieniu miłosierdzia Boga, książka ks. prof. Henryka Witczyka, *Miłosierdzie Pana od wieków i na wieki*, Kielce 2015, wydana nakładem cenionego na rynku księgarskim kieleckiego Wydawnictwa JEDNOŚĆ.

Sylwetki autora książki nie ma konieczności bliżej przedstawiać. Ks. Henryk Witczyk jest znanym i cenionym biblistą, profesorem zwyczajnym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz kierownikiem katedry teologii biblijnej w Instytucie Nauk Biblijnych tegoż uniwersytetu. Od 2009 roku członek Papieskiej Komisji Biblijnej. Od września 2013 roku przewodniczy Stowarzyszeniu Biblistów Polskich. Od 2005 roku z wielką pasją przewodniczy apostołatowi biblijnemu podejmowanemu przez „Dzieło Biblijne im. św. Jana Pawła II” we wszystkich diecezjach w Polsce. Szczególne zainteresowania ks. prof. Witczyka to: kanoniczne Ewangelie, historia Jezusa Chrystusa oraz Kościół czasów apostołskich. Z bogatej bibliografii autora, pamiętając o licznych artykułach naukowych, warto, choćby dla przykładu, przywołać ostatnio wydane pozycje książkowe: *Pascha Jezusa odpowiedzią na grzech świata* (Lublin 2003), *Kościół Syna Bożego. Studium eklezjologii Czwartej Ewangelii* (Kielce 2012) czy *Błogosławieństwo wiary* (Kielce 2015).

Książkę ks. prof. Witczyka, którą, poza spisem treści (s. 224), stanowią trzy rozdziały, jako pierwszy otwiera rozdział zatytułowany: „Ja Jestem – Bóg bogaty w miłosierdzie” (s. 5-83). Autor kreśli w nim obraz Boga, który objawił swoje miłosierdzie i okazał się miłosiernym w Starym Testamencie. Czyni to, analizując biblijną terminologię miłosierdzia, poprzez którą natchnieni autorzy ksiąg Starego Testamentu oddają miłosierdną postawę Boga wobec ludu Izraela. Rozpoczyna od pojęcia *rachamim*, tj. serdecznej litości odbudowującej więź miłości między krewnymi (s. 8-13), dalej omawia pojęcie *chesed* rozumiane jako miłość miłosierdną objawiająca się w formie szczodrej dobroci (s. 13-19). Następnie analizuje dynamizm miłosierdzia, które, zwłaszcza z leksemem *rachamim*, opisują czasowniki: *chanan*, *chamal*, *chus* (s. 19-25). Zaznajamiając czytelnika z terminologią miłosierdzia, autor książki przechodzi kolejno do omówienia portretu Boga Jahwe objawiającego swe miłosierdzie w dziejach Izraela. Przywołuje zatem, wraz z analizą egzegetyczną, wybrane teksty: Pięcioksięgu (s. 33-38), Psalterza (s. 39-51) oraz Ksiąg Prorockich (s. 51-69). Wreszcie na koniec zatrzymuje się przy miłosierdziu Boga w Starym Testamencie, które stało się dla Izraela inspiracją wiary w Boga jako Ojca, modlitwy (s. 70-73) oraz kultu ofiarniczego (s. 74-83).

Drugi rozdział nosi tytuł: „Miłosierdzie i gniew Boga wobec grzesznego ludu Przymierza” (s. 85-149). Po nakreśleniu obrazu Boga miłosiernego na tle historii narodu wybranego z uwzględnieniem odniesienia do kultu ofiarniczego, ks. Witczyk przechodzi do omówienia sposobu działania Jahwe – Boga Miłosierdzia, które dokonuje się w pojedynczym człowieku,

członku ludu Przymierza, obarczonym grzechem (por. s. 85). Autor książki wyróżnia dwie formy Bożego działania. Są nimi: miłosierdzie i gniew. Ich omówienie czytelnik odnajduje na tle pogłębionej analizy Ps 103 (s. 89-136), która staje się bazą poszukiwań ks. Witczyka do ukazania sposobów działania Boga w stosunku do pojedynczego Izraelity, ale również odpowiedzi na pytanie: jak wpływa miłosierdzie i gniew na jego udział w kulcie sprawowanym w świątyni, zwłaszcza ofiarniczym (por. s. 86). Omówienie relacji między miłosierdziem i gniewem Boga w relacji do grzesznika, należącego do ludu Przymierza, ks. Witczyk poszerza odwołując się do paralelnych tekstów NT, a zwłaszcza Listu do Rzymian (s. 137-143).

Ostatni trzeci rozdział, noszący tytuł: „Jezus Chrystus – miłosierna Miłość w drodze do grzeszników” (s. 151-223), poświęcony został miłosierdziu Boga objawionemu w osobie Syna Bożego Jezusa Chrystusa. Dzieje miłosierdzia objawione w Jezusie Chrystusie według ks. Witczyka posiadają dwa wymiary: historyczny i sakramentalny (teraźniejszy) i w swej istocie są nierozzerwalne (por. s. 152). Pierwszy z nich to miłosierdzie Boga objawione w dziele historycznego Jezusa, w całym Jego ziemskim życiu, tj. słowach i czynach, które zmierzało do ukazania królestwa Bożego-królestwa miłosierdzia (s. 153-176). To ziemskie posłannictwo Bożego Syna zwińczyła „Godzina” Jezusowej męki, śmierci na krzyżu i chwalebego zmartwychwstania jako godzina miłosierdzia dla świata (s. 177-200). Drugi zaś wymiar to miłosierdzie Boga obecne w sakramencie Eucharystii, która jest fundamentem życia całego Kościoła i życia sakramentalnego chrześcijan. To w niej wciąż uobecnia się Ofiara Jezusa Chrystusa inspirowana miłością miłosierną (s. 201-223).

Dokonując oceny książki ks. prof. Henryka Witczyka, należy zauważyć, iż posiada ona wiele walorów. Wymieńmy choćby te najistotniejsze. Pierwszym z nich jest ubogacenie polskiej bibliografii biblijnej o pozycję, która całościowo ujmuje tematykę miłosierdzia opisanego przez natchnionych autorów Biblii. Drugim, bardzo istotnym, jest sam język publikacji. Autor książki posługuje się nim tak umiejętnie, że nie rozczarowuje wytrawnego egzegety i teologa, a jednocześnie nawet nieobeznanego z pojęciami i biblijną terminologią czytelnika zachęca do pilnej lektury. Stąd wypływa kolejny, tj. trzeci walor omawianej pozycji, a mianowicie aspekt popularyzatorski książki. Ks. prof. Witczyk nie popisuje się w niej erudycją, nie zasypuje czytelnika obszerną bibliografią, chcąc przez to pokazać bogaty warsztat naukowy. Daje się to odczuć, śledząc sposób prowadzonych analiz i wypływających z nich wniosków. Nieliczne cytaty obecne w książce mają za zadanie jedynie wskazać, o ile zajdzie taka potrzeba, aby czytelnik mógł sięgnąć po opracowania, które szerzej skupiają się na poszczególnych odcieniach biblijnego zagadnienia miłosierdzia. Dlatego też pozycję tę śmiało należy polecić, jako obowiązkową lekturę, studentom teologii, seminarzystom czy katechetom, a tym samym wszystkim zainteresowanym Biblią i jej przesłaniem, zaangażowanym w grupy i kręgi biblijne. Ponadto książka ks. prof. Witczyka wpisuje się w aktualne życie Kościoła, tj. przeżywanego „Roku Miłosierdzia” oraz przygotowań

do Światowych Dni Młodzieży w Krakowie, których mottem są słowa Jezusa z Góry Błogosławieństw: „Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią” (Mt 5,7). Odsłania ona przed czytelnikiem prawdę, jak dziś i teraz, człowiek wierzący może żyć i czerpać z owoców Bożego miłosierdzia. W przekonaniu recenzenta książka o miłosierdziu Boga, które trwa „od wieków i na wieki” z pewnością zostanie zauważona przez szerokie grono czytelników.

ks. Jacek Kucharski

Ks. Jacek Kucharski jest doktorem teologii w zakresie nauk biblijnych, absolwentem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Papieskiego Instytutu Biblijnego w Rzymie. Jest wykładowcą Pisma Świętego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim im. Jana Pawła II (Wyższe Seminarium Duchowne w Radomiu) oraz Instytutu Teologicznego im. św. Józefa Bilczewskiego Archidiecezji Lwowskiej Obrządku Łacińskiego we Lwowie (Ukraina). Jest także moderatorem Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II w diecezji radomskiej. Autor pozycji książkowych i szeregu artykułów z zakresu egzegezy Starego i Nowego Testamentu, archeologii biblijnej oraz semantyki języków biblijnych.